

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool te BOCHOLT

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 14613
Instelling Vrije Basisschool
Directeur Paul SYMONS
Adres Bergerheidestraat 4 - 3950 BOCHOLT
Telefoon 0477-56.68.81
Fax 089-46.46.17
E-mail vbs.Willibrord@schoolreppel.be

Bestuur van de instelling Kath. Basisonderwijs Reppel
Adres Toekomststraat 46 - 3950 BOCHOLT

Scholengemeenschap BoKaLoRe
Adres Bergerheidestraat 4 - 3950 BOCHOLT
CLB Vrij CLB Noord - Oost - Limburg
Adres Grauwe Torenwal 11 - 3960 BREE

Dagen van het doorlichtingsbezoek 18/03/2013, 19/03/2013
Einddatum van het doorlichtingsbezoek 19/03/2013
Datum bespreking verslag met de instelling 29/03/2013

Samenstelling inspectieteam
Inspecteur-verslaggever Ann Schelfhout
Teamleden Paul Lemmens
Deskundige(n) behorend tot de nihil
administratie
Externe deskundige(n) nihil

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	8
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	8
3.1.1.3 Kleuteronderwijs: Nederlands en Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	8
3.1.1.4 Lager onderwijs: Nederlands	11
3.1.1.5 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	14
3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	16
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	16
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	18
4.1 Professionalisering	18
4.1.1 Deskundigheidsbevordering	18
4.2 Welzijn	19
4.3 Evaluatie	19
4.3.1 Evaluatiepraktijk	19
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	21
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	23
6.1 Wat doet de school goed?	23
6.2 Wat kan de school verbeteren?	23
7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG.....	25
7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg	25
7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg	25

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de instelling een selectie van de onderwijsreglementering:
 - een selectie van leergebieden om het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen na te gaan.
Voor elk leergebied onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - o het onderwijsaanbod
 - o de uitrusting
 - o de evaluatiepraktijk
 - o de leerbegeleiding
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de instelling dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het onderzoek naar de hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid

De controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de instelling vindt gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle resulteert in een afzonderlijk verslag dat bij het doorlichtingsverslag wordt gevoegd en eveneens verschijnt op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders, leerlingen of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

De vrije basisschool van Reppel, de Willibrordschool, is een typische dorpsschool. Ze ligt in het centrum van deze deelgemeente van Bocholt, waaruit ze overwegend haar leerlingen rekruteert. Omwille van de kleinschaligheid organiseert de school twee combinatiegroepen voor de kleuterafdeling. De lagere afdeling organiseert in de namiddag drie combinatiegroepen, één per graad. Door het teruglopende leerlingenaantal, wat overigens ook geldt voor de meeste scholen van de scholengemeenschap, zal deze graadklaswerking wellicht toenemen.

Met veel inzet en openheid willen de leraren samen school maken. Daarvoor schuwen ze de verantwoordelijkheid niet om initiatief te nemen, zodat de directeur er niet alleen voorstaat. Want die heeft een drieledige taak. Naast het beleid van de school en van de scholengemeenschap heeft hij ook lesopdracht. Terwijl de goede teamsfeer, de samenwerking en de collegialiteit een kwaliteitsvolle schoolwerking ondersteunen kan een middenkader helpen om een beleid uit te werken vanuit een schooleigen visie. Dit middenkader kan ook het maandelijkse teamoverleg helpen verlopen volgens goede vergadergewoonten en bijdragen tot meer duidelijkheid en structuur bij de voorbereiding en de uitwerking van onderwijsvernieuwingen. Het ontbreekt immers aan een plan met afspraken, ondersteuning en opvolging waardoor prioriteiten minder snel een routine, een vanzelfsprekendheid worden of soms dreigen te verwateren.

De inspectie voerde drie onderzoeken: een naar de erkenningsvoorwaarden, een naar de wijze waarop de school kwaliteit nastreeft en een naar het algemene beleid, hierboven beschreven. Om na te gaan of de school verdere erkenning verdient, onderzocht de inspectie in beide afdelingen de kwaliteit van de leergebieden Nederlands en wereldoriëntatie. Dit vanuit de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen, die de overheid vooropstelt en waaraan de school werkt via een leerplan.

De wijze waarop de leraren van de kleuterafdeling plannen en observeren waarborgt dat ze de ontwikkelingsdoelen voor Nederlands en wereldoriëntatie nastreven, terwijl ze een evenwicht beogen tussen de verschillende domeinen van beide leergebieden. De domeinen ontluikend lezen en techniek krijgen daarbij expliciet aandacht. De leraren werken gelijkgericht, plannen hun aanbod gradueel en volgen de vorderingen van de kleuters op vanuit hetzelfde stramien. Kenmerkend is dat de ontwikkelingsdoelen hierbij de plaats krijgen die ze verdienen: voor de planningen, voor het klasmanagement en voor het opvolgen van alle competenties van de kleuters. Het verzamelen en verwerken van observatiegegevens dient als basis voor een snelle en doelgerichte hulpverlening van de kleuters. Het team biedt, binnen een krachtige taalleeromgeving, rijke ervaringskansen aan in de activiteiten. De leraren streven dit na door de leerinhouden aan te brengen in thema's die voor kleuters levensecht zijn. De intense samenwerking tussen de beide teamleden ondersteunt het gradueel uitwerken en de volledigheid van het aanbod. Dit laatste gaat het team momenteel na aan de hand van de ontwikkelingsdoelen. Toch zijn de leraren vragende partij naar meer hulp onder meer om de ontwikkelingsdoelen en de leerplannen nog meer functioneel te kunnen toepassen.

In het lager onderwijs realiseren de leraren de eindtermen voor Nederlands en wereldoriëntatie in een voldoende balans tussen de domeinen. Het team volgt voor elk leergebied vrij nauwgezet hetzelfde onderwijsleerpakket, wat de doorgaande lijn in het aanreiken van inhouden ten goede komt. Het team worstelt echter met de verdeling van de inhouden van wereldoriëntatie over de leerjaren heen omdat dit leergebied in graadklassen gegeven wordt. Omdat het team tijd heeft om bijkomende thema's aan te bieden en omdat leraren zeker willen zijn niets over het hoofd te zien, vergelijken ze momenteel wel al gaandeweg hun programma voor wereldoriëntatie met de leerplandoelen. Het team investeert in activiteiten voor het domein techniek. Toch blijkt dat het leerplan nog minder het instrument is om het onderwijsleerpakket doeltreffend te hanteren en om de evaluatie en de rapportering te richten. Het rapportpunt voor wereldoriëntatie is niet in evenwicht met de tijdsbesteding en geeft minder duidelijk weer waar wereldoriëntatie voor staat.

Ook voor Nederlands is het aanbod van leerinhouden in orde en dekkend voor de verschillende leerdomeinen, met een stevige klemtoon op spelling en lezen. In dit verband verdienen de inspanningen die de school levert om de kinderen leesplezier te verschaffen, waardering. Zoals in de kleuterafdeling is ook in de lagere afdeling de opvolging van de taalontwikkeling het fundament om bij te sturen. In de lagere afdeling worden de voordelen van een kleine groep niet in alle klassen optimaal benut. De frontale klasinrichting en de klassikale, gestuurde onderwijsstijl in deze groepen kunnen wegen op mogelijkheden tot probleemstellend onderwijs, leerlingeninteractie en leerlingeninitiatief.

Globaal genomen blijkt op schoolniveau dat de visie van elk leerplan weinig leeft. Nochtans moet die zienswijze de aanpak van het leergebied sturen waardoor dat leerplan ook een ondersteunend instrument wordt voor de onderwijspraktijk van de individuele leerkracht. Kortom, het team heeft nog niet de gewoonte om kritisch te kijken naar en na te denken over de eigen onderwijsaanpak om te komen tot evoluerende en onderbouwde opvattingen over onderwijs. De leerlingenresultaten kunnen in dit licht ook meer kritisch besproken worden. Opvallend is dat het team heel wat initiatieven neemt om ouders te betrekken en te informeren bij en over de ontwikkeling van hun kind en bij klas- en schoolactiviteiten.

Naast enkele leergebieden analyseerde de inspectie ook hoe kwaliteitsvol de onderwijsprocessen verlopen. Voor deze school de wijze waarop de leraren zich verder bekwamen en hoe de leraren kinderen evalueren. De kwaliteit van de zorgwerking is alvast een positief effect van de inspanningen die de school levert om de leraren vanuit visievorming te coachen, te begeleiden en te ondersteunen. Een gelijkaardige aanpak voor andere 'leer'initiatieven is aan te bevelen. Vernieuwingen krijgen een nog grotere kans om een routine te worden als er een duidelijk gefaseerd traject is met afspraken en de opvolging daarvan. De school benut alsnog niet ten volle de kansen die het leren van elkaar en van de scholengemeenschap biedt. Er is in elk geval een grote bereidheid om zichzelf te bekwamen. Voor de evaluatie valt de brede en systematische opvolging van de kleuters vanuit doelgerichte observaties op. Het is belangrijk eerst werk te maken van een degelijke en gedragen visie op evaluatie om in de lagere afdeling afspraken te kunnen maken onder meer over de evaluatie van de leergebiedoverschrijdende eindtermen en over de evaluatie van vaardigheden binnen alle leergebieden alvorens ook aan de rapportering te sleutelen.

De inspectie rondt dit verslag af met een gunstig advies. Het schoolteam slaagt erin om samen school te maken en kwaliteitsvol onderwijs te organiseren. De inzet, vernieuwingsbereidheid en verantwoordelijkheidszin van het team bieden het vertrouwen dat de Willibrordsschool de vaststellingen in dit verslag zal gebruiken om samen verder te werken aan schoolontwikkeling.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs

Nederlands
wereldoriëntatie

Lager onderwijs

Nederlands
wereldoriëntatie

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Logistiek

Welzijn

Veiligheid

Gezondheid en hygiëne

Onderwijs

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor Nederlands in voldoende mate na. Vanuit dit referentiekader creëert ze almaar meer een krachtige taalleeromgeving met aandacht voor stimulerende activiteiten en materialen. De verschillende domeinen komen evenwichtig aan bod en het team zorgt voor een gradueel uitgewerkt aanbod. De observaties en de remediëringsactiviteiten zijn structureel en systematisch geënt op de ontwikkelingsdoelen.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor wereldoriëntatie in voldoende mate na. Dit blijkt uit een krachtig levensecht aanbod dat de verschillende domeinen evenwichtig bestrijkt. De ontwikkelingsdoelen zijn het uitgangspunt om de activiteiten en de observaties te richten.

3.1.1.3 Kleuteronderwijs: Nederlands en Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Curriculum	Om hun aanbod voor beide leergebieden te plannen en de effecten daarvan na
Onderwijsaanbod	te gaan, hanteren de leraren naast het koepelgebonden instrument vanaf dit
Referentiekader	schooljaar ook het leerplan en de ontwikkelingsdoelen als referentiekader. Uit de
Planning	verschillende planningsdocumenten blijkt het intentionele gebruik van deze
Evenwichtig en volledig	referentiekaders in de kleuterafdeling. Het werken met de ontwikkelingsdoelen
Samenhang	leidt in deze school tot expliciete aandacht voor een gerichte en brede observatie
Brede harmonische vorming	en opvolging van kleuters.
Actief leren	

In een op het koepelgebonden instrument afgestemde digitale planningstool linken de leraren in de dagplanning per activiteit enkele dominante ontwikkelingsaspecten aan leerplan- en ontwikkelingsdoelen. Ze selecteren die in functie van de activiteit, anderzijds illustreren leerkrachten ook dat ze wel eens van een doel vertrekken om een activiteit op te zetten. Aanvullend gebruikt het team voor weerkerende activiteiten fiches met bijhorende ontwikkelingsaspecten en leerplandoelen en recent ook met de overeenkomstige ontwikkelingsdoelen.

De leraren verifiëren momenteel de dekkendheid van de aangereikte leerinhouden aan de ontwikkelingsdoelen. Eerder screenen ze de volledigheid aan de hand van de ontwikkelingsaspecten. Ze verwijzen ook naar het schooleigen kleuterobservatiesysteem en de genormeerde toetsen. De impact daarvan vertaalt zich in een meer gerichte, soms sturende werking zoals recent voor het leerdomein techniek.

Kenmerkend voor dit team is, naast de intentionele werking, de gezamenlijke doelgerichtheid. De leraren hanteren een thematisch aanbod voor een geïntegreerde aanpak. Meestal zijn de thema's voor de beide groepen gelijklopend. Het team voorziet een graduele uitwerking van de activiteiten met afspraken over de invulling en de verwerking. De leraren hanteren daarvoor een

impliciet stramien dat vanuit dagelijkse waarnemingsmomenten een aanbod voorziet voor de verschillende leergebieden. Knap is de gezamenlijke start vanuit krachtige, uitdagende contexten om het thema in te leiden. Occasioneel zijn er ook alternatieve of leeftijdsspecifieke onderwerpen. De leraren halen informatie uit heel wat bronnenmateriaal, dat ook leeftijdsspecifiek is en via internet.

Het leergebied Nederlands krijgt een consequente invulling van de domeinen, waarin de leraren een evenwicht nastreven. Vanuit een brede waaier van doorgaans specifieke activiteiten gebeurt dat voldoende en gericht voor de domeinen lezen, schrijven, luisteren en spreken. Het werken met een klaspop, het kringgesprek, het wekelijks poppenspel, vertellen bij platen en belevingsactiviteiten stimuleren de kleuters tot spreken en luisteren. Terwijl het team het belang van taalvaardigheidsonderwijs onderstreept, ontbreken streefwoordenlijsten op afdelings- en schoolniveau. Het werken met (prenten)boeken is divers en rijk. De oudste kleuters bezoeken regelmatig de bibliotheek.

Als voorbereiding op het lezen en schrijven in het eerste leerjaar worden vooral bij de oudste kleuters op een speelse wijze oefeningen aangeboden. Ouders worden via werkjes en de infoavond geïnformeerd en betrokken.

Voor het leergebied wereldoriëntatie bepalen de thema's de inhoud. De leraren doen voor de uitwerking een beroep op diverse bronnen en op eigen ervaring. De meeste thema's volgen de jaarkring en sluiten aan bij de leef- en belevingswereld van de kinderen.

De leraren hebben voldoende aandacht voor de verschillende domeinen van wereldoriëntatie. Vooral het dagelijkse onthaalmoment laat toe in te spelen op het domein tijd. Voor het domein techniek voorziet het team structureel onderwijstijd in de weekplanning.

Het uitgangspunt voor hun onderwijs is een werkelijkheidsgerichte benadering. De omzeggens dagelijkse waarneming in de klas en de uitstappen in de onmiddellijke of verdere omgeving moeten een sterke beleving en een grote betrokkenheid van de kleuters bewerkstelligen. Daarbij en ook tijdens de verwerking staan handelen, exploreren en experimenteren centraal. Leraren stellen dat het gebrek aan een kinderverzorgster, omwille van de kleinschaligheid, een rem zet op het organiseren van uitstappen.

Curriculum
Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd
Klasmanagement

Terwijl de kleuters ingedeeld zijn in combinatiegroepen voor jongste en oudste kleuters, krijgen de vierjarigen in de namiddag kansen om vrij te kiezen tussen het aanbod van de beide groepen.

De leraren pakken het klasmanagement gelijklopend aan. Ze wisselen klassikale activiteiten af met één of meer begeleide activiteiten voor een kleinere groep en tegelijk een aanbod in de speelleerhoeken.

De leraren verrijken de verschillende hoeken en ook het klasbeeld thematisch om de beleving, de betrokkenheid en de kansen op experimenteren en exploreren impulsen te geven. Via de fiches geeft het team een intentionele en actuele invulling aan de hoeken. Soms blijft materiaal van een vorig thema enige tijd in de hoek om kleuters te blijven uitdagen.

Materieel beheer
 Uitrusting
 Ontwikkelingsmaterialen

De school beschikt over voldoende ontwikkelingsmateriaal om de ontwikkelingsdoelen voor beide leergebieden na te streven. Voor het domein techniek en voor het stimuleren van de zelfstandigheid en de zelfsturing is bij de oudste kleuters specifiek materiaal met stappenplannen beschikbaar. Voor het domein lezen is er een omvangrijk aanbod van prenten- en informatieboeken. De overzichtelijke inrichting van de lokalen met speelleerhoeken en de thematische verrijking ervan, speelt in op belangrijke luiken van leerinhouden. Om de betrokkenheid te verhogen worden kleuters gestimuleerd om thematisch materiaal mee te brengen.

Materieel beheer
 Infrastructuur

De leraren hebben de gewoonte om de beschikbare lokalen in de kleuterafdeling optimaal te benutten door voor de grove motoriek de gymzaal open te stellen en elkaars lokalen te ontsluiten in de namiddag.

Evaluatie
 Evaluatiepraktijk
 Evenwichtig / representatief
 Kindvolgsysteem
 Gericht op bijsturing

De school voorziet enkele genormeerde testen die de taalvaardigheid, de wiskundige taal en de schoolrijpheidsvoorwaarden bij de oudste kleuters in kaart brengen. De resultaten worden aangewend om, indien nodig, op kindniveau te remediëren of extra stimulansen te voorzien. De interpretatie ervan op groepsniveau en het informeel overleg met de groepsleerkracht van de aanvangsklas in de lagere afdeling leiden soms tot bijsturingen. Voorbeelden zijn de organisatie van schrijfdans of het extra inzetten op auditieve oefeningen. Verder screenen de groepsleraren de kleuters regelmatig op welbevinden en betrokkenheid.

Kenmerkend is dat de ontwikkelingsdoelen richtinggevend zijn voor de observaties van de kleuters. De groepsleraren screenen bij alle kleuters de algemene competenties. De observatiegegevens tonen een positieve voortgang van de ontwikkeling van de kinderen. Voor kleuters die uitvallen, hanteert het team diagnostisch screeningsmateriaal zodat de leraren precies weten waar de kleuter het moeilijk heeft. De SES(het gelijke onderwijskansenbeleid baseert zich op de sociaaleconomische status van de gezinnen van de leerlingen)-leraar doet de afnamen. Die gebeuren in spelvorm en vragen een minimum aan schrijfwerk. Opvallend is dat de aanpak gericht is op snelle en doelgerichte bijsturing aan de hand van bijbehorend remediëringmateriaal voor maximale hulpverlening en leereffecten.

Begeleiding
 Leerbegeleiding
 Beeldvorming
 Zorg

Naast de momentane en ook geplande interventies van de leerkracht om te differentiëren en te remediëren is er structureel voorzien in ondersteuning op kindniveau door de SES-leerkracht. Ondersteuning op groeps- en afdelingsniveau door de zorgcoördinator blijft meestal beperkt tot het organiseren van multidisciplinair overleg (MDO). De teamleden stonden er nog niet bij stil dat de zorgcoördinator kan betrokken worden onder meer bij vragen over de SES - werking wat betreft de wijze van invulling van de lestijden.

Het team neemt heel wat initiatieven om ouders te betrekken en te informeren bij en over de ontwikkeling van hun kind. Het heen- en weerschriftje, de infoavonden, de individuele oudercontacten, de poort-/klasdeurmomenten en vooral de klasblog zijn exemplarisch.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Nascholingen
Interne expertise

Het team is vragende partij voor meer competentieondersteuning onder meer voor het leren werken met de ontwikkelingsdoelen en de leerplannen en met de digitale tool.

In de overgangsgesprekken wisselen de leraren van de oudste kleuters en van het eerste leerjaar al eens knowhow uit. Hospiteren bij elkaar om intentionele bijstellingen te doen in didactiek of inhouden en om voor de kleuters de overgang verder te vergemakkelijken komt niet voor. Wel volgen ze samen een vorming voor de gelijkgerichte aanpak van de zelfsturing voor werk- en luisterhouding. Concrete, duurzame afspraken ontbreken alsnog. De hoekenwerking zet zich ten dele verder in het eerste leerjaar.

Het beleid stelt dat de expertise van de autonome kleuterschool van de scholengemeenschap als eens leidt tot het toepassen van tips of overnemen van methodieken. Toch mist het leren van elkaar binnen de scholengemeenschap diepgang.

Visieontwikkeling

De afname van genormeerde en andere toetsen bij de aanvang van het eerste leerjaar geeft positieve resultaten. Toch wordt deze informatie minder benut om de kwaliteit van de kleuterafdeling over de jaren heen systematisch en structureel in beeld te brengen om nog meer gefundeerde conclusies te kunnen trekken.

3.1.1.4 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor het leergebied Nederlands in voldoende mate. Zowel het aanbod dat een evenwicht tussen de domeinen verzekert, als de opbrengsten bevestigen dit. Door verschillende initiatieven wil de school extra aandacht besteden aan leesbevordering. De school realiseert een brede beeldvorming die gericht is op bijsturing.

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

Behalve voor een onderwijsleerpakket, vooral gericht op het aanvankelijke lezen voor het eerste leerjaar, is eenzelfde onderwijsleerpakket voor alle groepsleraren de leidraad voor het plannen en aanreiken van een evenwichtig en samenhangend aanbod voor de verschillende domeinen van Nederlands. Refererend aan de bijhorende concordantietabel vertrouwt het team erop dat het pakket de leerplanrealisatie waarborgt en zo beantwoordt aan de eindtermen. Dit verklaart dat het leerplan amper een instrument is.

Leraren geven aan dat lezen en foutloos schrijven voor hen fundamenteel zijn omwille van tegenvallende leerlingenresultaten. Naast de gerichte aandacht vanuit het onderwijsleerpakket, krijgen leerlingen nog heel wat kansen voor het ontwikkelen van de luister- en spreekvaardigheden. Vanuit een eerdere actie binnen het gelijke onderwijskansenbeleid (GOK) zoeken leraren hiertoe naar gerichte en gevarieerde werkvormen, waarvoor ze kunnen terugvallen op fiches. Niet iedereen is hiervan op de hoogte.

De school investeert zowel in het technisch en het begrijpend lezen, als in het verhogen van leesplezier. Regelmatig bibliotheekbezoek, het niveau- en forumlezen, de klasbibliotheek en leeshoeken in sommige groepslokalen zijn een stevige basis voor leesbevordering in de klas. Initiatieven zoals voorlezen, vrij lezen, vertellen over boeken en inspelen op de 'Voorleesweek' stimuleren het leesplezier.

Het team experimenteert met nieuwe leesvormen waarbij tutorlezen en taakgericht lezen kansen bieden tot het zelfstandig werken en de zelfsturing. Het is een schoolafpraak om in het kader van de prioriteit leren leren een zelfinstructiemethodiek consequent te hanteren.

Daarnaast zet het team sterk in op spelling. Vanaf het eerste leerjaar volgen de leraren nauwgezet een afzonderlijk onderwijsleerpakket dat ook voorziet in opvolging en remediëring. De resultaten van de genormeerde spellingstoetsen tonen aan dat de meeste leerlingen, uitgezonderd een zwakkere klasgroep, goed scoren. Voor creatief schrijven geven leraren voorbeelden van een functionele, geïntegreerde benadering.

Hoewel de taalsystematiek geïntegreerd is in de taallessen of vanaf het vierde leerjaar in aparte lessen is ingebouwd in de thema's, krijgen de leerlingen structureel extra oefenmateriaal en onderwijstijd. Blijkt dat het extra aanbod tot betere leerlingresultaten leidt.

Activiteiten tijdens hoeken- en/of contractwerk, het aanbod op schoolniveau van het talent 'taalknap' en andere schoolacties stimuleren de talige ontwikkeling van de leerlingen.

Curriculum
Onderwijsorganisatie
Klasmanagement

De school opteert ervoor om de combinatiegroepen op te splitsen in kleine, leerjaargebonden klasgroepen voor de lessen Nederlands. De voordelen van een kleine groep worden niet in alle klassen optimaal benut. Daar kunnen de frontale klasinrichting en de klassikale, gestuurde onderwijsstijl wegen op mogelijkheden tot probleemstellend onderwijs, leerlingeninteractie en leerlingeninitiatief.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen
Leermiddelen

De leraren en de leerlingen beschikken over het nodige materiaal om te beantwoorden aan de leerplandoelen. Het ontbreekt wel aan afspraken over zelfgemaakte en methodegebonden wandplaten, een doorgaande lijn daarin en het gebruik daarvan en een goede selectie om overdaad te mijden. Soms zijn deze platen te klein of is hun plaatsing niet optimaal voor de leerlingen. Wandplaten als visuele hulp bij spellingstrategieën krijgen een prominente plaats in het klasbeeld.

Het gebruik van ICT (Informatie- en communicatietechnologie) als onderwijsondersteuning komt geïntegreerd voor, om het geleerde in te oefenen of om creatief schrijfwerk te presenteren.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig / representatief
Gericht op bijsturing
Leerlingvolgsysteem

De genormeerde tests en de leerpakketgebonden toetsen en taken scheppen het kader voor een evenwichtige en representatieve evaluatiepraktijk. De genormeerde tests worden opgenomen in het digitale leerlingvolgsysteem.

Om een accuraat zicht te hebben op verworven kennis, inzichten, vaardigheden voor de verschillende domeinen, evalueren de leraren de leerlingen aan de hand van de genormeerde toetsen van het leerlingvolgsysteem en de methodegebonden toetsen. Ze zijn gericht op bijsturing. Voor sommige luiken met complexere, niet meteen meetbare doelen oordelen leraren veeleer vanuit ervaring en deskundigheid, minder vanuit leerplandoelen. Enkele leraren leveren waardevolle inspanningen om evaluaties voor spreken vanuit gerichte invalshoeken en criteria te onderbouwen. De toetsen van het leerlingvolgsysteem bestrijken, naast de technisch-cognitieve aspecten technisch lezen en spelling, de brede taalvaardigheid zoals spreken, luisteren en creatief schrijven.

Terwijl de resultaten over een langere termijn wat fluctueren, scoort de school doorgaans gemiddeld voor de jaarlijkse, koepelgebonden eindproef Nederlands voor het vierde en het zesde leerjaar. Dit spoort globaal genomen met de bevindingen over methodegebonden en genormeerde toetsen.

Voor sommige leerlingen met specifieke noden gelden er maatregelen over de wijze waarop de betrokken leerling de toets moet afleggen.

Rapporteringspraktijk
Evenwichtig / volledig
Interne / externe communicatie

Het document waarmee de leraren ouders driemaal per jaar rapporteren over de vorderingen van hun kind, geeft een vrij evenwichtige benadering van de domeinen weer. Uitzondering is het rapport van het eerste leerjaar.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

De beeldvorming op basis van de toetsen van het leerlingvolgsysteem mondt uit in een breed zicht op de talige ontwikkeling van de kinderen. Resultaten van methodegebonden toetsen en bevindingen van de leraren vervolledigen dit beeld. Deze beginsituatie leidt vanuit de structuren en procedures die de zorgwerking dragen, tot vormen van stimulering, differentiatie, remediëring, bijkomende en specifieke ondersteuning door de groepsleerkracht, de SES-leerkracht, de zorgcoördinator of de gon(geïntegreerd onderwijs)-leerkracht.

Binnen het gehanteerde zorgcontinuüm fungeert de leerkracht als eerstverantwoordelijke. Structurele momenten tot en met het vierde leerjaar laten toe om het lezen te ondersteunen door ouders en door leerlingen van hogere leerjaren. In overleg met het CLB (centrum voor leerlingenbegeleiding) verwijst de school kinderen door naar externe hulpverleners in geval van hardnekkige lees- en spellingsproblemen. Er gelden afspraken over sticordi-maatregelen, onder meer voor dyslectische kinderen.

Een aantal klassen organiseert hoeken- en/of contractwerk. Deze werkvorm laat leraren toe om voor bepaalde kinderen remediëringsactiviteiten te organiseren, al dan niet met individuele ondersteuning.

Visieontwikkeling

Het beleid prioriteert vanuit de visie op zorg de handelingsgerichte zorgwerking. Er zijn in het volgsysteem eerste aanzetten waarneembaar. Een implementatietraject ontbreekt, wat ertoe kan leiden dat initiatieven op de lange baan worden verschoven of diepgang missen.

3.1.1.5 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor het leergebied wereldoriëntatie in voldoende mate. Daarvoor is de doelbewuste benadering vanuit een evenwichtig aanbod dat alle leerdomeinen beslaat en met aandacht voor educatie, essentieel. Diverse outputgegevens bevestigen deze brede invulling. De school levert extra inspanningen voor het domein techniek.

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

Sinds vorig schooljaar is eenzelfde onderwijsleerpakket voor alle groepsleraren de leidraad voor het plannen en aanreiken van een evenwichtig en samenhangend aanbod voor de verschillende domeinen van wereldoriëntatie. Refererend aan de bijhorende concordantietabel vertrouwt het team erop dat het pakket de leerplanrealisatie waarborgt en zo beantwoordt aan de eindtermen.

Terwijl de pedagogische begeleidingsdienst betrokken is bij het verkennen en het gebruik van het onderwijsleerpakket, blijkt dat leraren de verdeling van de inhoud over de combinatiegroepen een moeilijke opdracht vinden. Het leerplan is geen instrument om het onderwijsleerpakket doelmatiger en doelbewuster te gebruiken.

Leraren houden momenteel een bewakingssysteem bij om op schoolniveau een beeld te krijgen van de volledigheid van het aanbod. Het is nog te vroeg om effecten te distilleren.

Het team voorziet naast het pakket een aanbod waarmee ze eigen of leerjaarspecifieke accenten kan leggen en waarvan ze door ervaring weten dat dit kadert binnen de leerplanrealisatie. Soms mogen leerlingen onderwerpen kiezen. Tijdens de observatie was de chemieactiviteit hiervan een knap voorbeeld.

De eindklas exploreert jaarlijks een biotoop in de omgeving. Kinderen krijgen er ruime kansen om zelf te ontdekken, te ervaren, te exploreren en al spelend te onderzoeken. Het team heeft nog geen gewoonte om intentioneel na te gaan of de aangeleerde vaardigheden beheerst zijn.

Voor het domein techniek gebruikt de school voor de hogere leerjaren bijkomend een apart pakket met experimenteersets en ander doe-materiaal waarmee kinderen zelf aan de slag kunnen.

Verkeer krijgt expliciet aandacht en wordt ingeroosterd als leergebied terwijl dit onder wereldoriëntatie valt. Het gevaar bestaat dat het evenwichtig aanbod voor wereldoriëntatie door de overaccentuering op verkeer in het gedrang komt. De leraren hanteren een apart onderwijsleerpakket en plannen hieruit in de meeste groepen wekelijks activiteiten. De leraren organiseren verder ook nog lessen in realistische verkeerscontexten, maken gebruik van leeruitstappen en creëren specifieke activiteiten zoals het levend verkeerspark en de dodehoekspiegel om leerlingen verkeersinzicht, goede attitudes en bepaalde vaardigheden bij te brengen.

De leerlingen krijgen voldoende kansen om alle dimensies van leven en samenleven te exploreren. Exemplarisch zijn het waardenproject en de extra murosactiviteiten. Aspecten van onder meer multiculturele educatie en levenshouding krijgen voldoende aandacht.

Het gezondheidsbeleid is opgenomen in het schoolwerkplan en is een opsomming van waardevolle klas- en schoolactiviteiten en projecten die getuigen van een impliciete visie en van een gedragen en doorleefde gezondheidseducatie.

Naast de structureel ingeroosterde lessen wereldoriëntatie komen de doelen voor wereldoriëntatie ook al eens geïntegreerd aan bod in allerlei andere leergebieden. Ook bij contract- en hoekenwerk en tijdens schoolprojecten of -initiatieven komen aspecten van wereldoriëntatie aan bod.

De leergebiedoverschrijdende eindtermen krijgen aandacht via de werkvormen die kansen bieden tot sociale interacties en door de integratie van leerstrategieën waarbij de leerlingen onder meer actief informatie leren opzoeken en gebruiken. ICT wordt vooral in de hogere leerjaren benut om informatie op te zoeken of om opdrachten te presenteren.

De mate waarin het klasbeeld inspeelt op wereldoriëntatie is divers. Hoewel duidelijk in het klasbeeld aanwezig, ontbreken afspraken over het gradueel uitwerken van tijd- en ruimtekaders en over het functionele gebruik ervan. Sommige leraren hebben de gewoonte om de actualiteit te duiden in tijd en ruimte. Bij de oudste leerlingen is actua structureel ingeroosterd. In de andere groepen komt actua eerder impliciet voor. Afspraken voor een doorgaande lijn ontbreken.

Curriculum
Onderwijsorganisatie
Klasmanagement

De lessen wereldoriëntatie worden georganiseerd in combinatiegroepen wat het team voor uitdagingen stelt wat betreft de verdeling en verschuiving van inhouden.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

Het digitaal bord betekent een meerwaarde voor de visuele ondersteuning van het wereldoriënterend onderwijs.

Een 'omgevingsboek' dat volgens de materiële vereisten van het leerplan bezienswaardigheden, relictten, fenomenen inventariseert, en afspraken over welke groepen ze aanwenden om leerinhouden te stofferen, is alsnog niet voorhanden.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig / representatief
Gericht op bijsturing
Leerlingvolgsysteem

De evaluatiepraktijk voor wereldoriëntatie stoelt op de methodegebonden, schriftelijke toetsen die peilen naar kennis, inzichten, vaardigheden en in mindere mate naar attitudes. De evaluatie is in hoofdzaak bedoeld voor de rapportering en wordt niet of weinig aangewend voor de bijsturing van het onderwijsaanbod.

Rapporteringspraktijk
Evenwichtig / volledig

Wereldoriëntatie krijgt in de leerlingenrapporten een minder transparante en evenwichtige benadering. De toekenning van punten is niet in overeenstemming met de tijdsbesteding en verkeer wordt er als apart leergebied vermeld.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

Er is geen afspraak of informatie om de vorderingen van de leerlingen voor dit leergebied expliciet aan te wenden in de begeleiding van leerlingen. Tijdens het zorgoverleg komen de talenten van de leerlingen voor dit leergebied in voorkomend geval wel al eens ter sprake.

Professionalisering Deskundigheidsbevordering Nascholingen Interne expertise	Het ontbreekt aan een doordachte en gefaseerde aanpak om het nieuwe onderwijsleerpakket in de praktijk te brengen, overeenkomstig de eindtermen en het leerplan en de achterliggende visie. Het team zoekt naar uitwegen om een vlot gradueel aanbod te garanderen.
Visieontwikkeling	De organisatie van wereldoriëntatie in combinatiegroepen, noopt de school meer accent te leggen op zelfsturing en leren leren. Het ontbreekt echter aan een doordacht traject vanuit de eindtermen en de achterliggende visie en dat voorziet in opvolging om deze prioriteit te doen slagen.
Kwaliteitszorg	De school neemt deel aan de netgebonden testen voor het vierde leerjaar. Terwijl de resultaten op de teamvergadering besproken worden, leidden ze nog in mindere mate tot een diepgaande analyse.

3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	ja, neen
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	ja, neen
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het orde- en tuchtreglement van de leerlingen met inbegrip van de beroepsmogelijkheden	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend	ja
• de procedure volgens welke beroep kan worden ingediend tegen een beslissing van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's en rapporten	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja

Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Zorgt de school voor een correcte invulling van het zorgbeleid? (decreet bao - art. 153 septies, enkel van toepassing binnen een scholengemeenschap)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Bewaart de school de bepaalde lijsten, notulen en dossiers met betrekking tot het getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Verloopt het afleveren van attesten aan leerlingen die geen getuigschriften krijgen, correct? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Professionalisering

4.1.1 Deskundigheidsbevordering

De school staat voor de kwaliteitsbewaking van deze variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Motivering

De school heeft nog geen geëxpliciteerde visie op deskundigheidsbevordering, wat enigszins weegt op de doelgerichtheid ervan. Heel wat leraren staan open voor vernieuwing en zijn veranderingsbereid. Het accent ligt op teamgerichte nascholing en er zijn minimale verwachtingen naar individuele leraren voor het volgen van vorming. Ze kunnen zich dan professionaliseren op basis van eigen noden. Een doelgericht professionaliseringsbeleid uitzetten op basis van noden eigen aan de Willibrordschool, zoals het klasmanagement in combinatiegroepen, is nog geen gewoonte.

Voor de teamgerichte vorming focust de school over het algemeen sterk op de zorgwerking. Daarvoor is het aanbod van de scholengemeenschap en in mindere mate de jaarlijkse schoolprioriteiten het baken. De teamvormingen verlopen weinig op afdelingsniveau en zijn in mindere mate gericht op het zich eigen maken van de verschillende leerplannen.

Het nascholingsplan is veeleer een document dan een instrument dat de professionalisering ondersteunt. Het plan is een overzicht van de collectieve en individuele nascholingen en vormingsmomenten, aangeboden door de scholengemeenschap, navormingsinstellingen of ook via de pedagogische begeleidingsdienst, die met de school jaarlijks een begeleidingsovereenkomst opstelt. Duurzame effecten blijven wel al eens uit, zoals dit het geval is voor muzische vorming.

In de praktijk komen vooral voor teamleden met een bijzondere opdracht ook andere initiatieven voor om de deskundigheid te bevorderen zoals expertisedeling of netwerking. De scholengemeenschap voorziet een jaarlijkse collegiale consultatie voor de groepsleraren. Er werd alsnog niet dieper onderzocht waarom de leraren dit forum niet verrijkend vinden voor hun klaspraktijk.

Gevolgde nascholingen leiden slechts gedeeltelijk tot concrete afspraken voor een grondige implementatie in de klaspraktijk. Het leren van elkaar krijgt vooral veel kansen via informele ervaringsuitwisseling tussen de leraren. Het is geen gewoonte om vormen zoals hospiteren of intervisie daarvoor te gebruiken. Ook op personeelsvergaderingen is er slechts beperkte aandacht voor de multiplicatie van individueel gevolgde navormingen. Omdat er nog geen degelijke aanpak is, stromen waardevolle initiatieven toch niet altijd door op schoolniveau. Gerichte klasbezoeken om lopende afspraken op te volgen, zijn geen gewoonte.

Voor een doeltreffend personeelsbeleid zet de scholengemeenschap een traject uit voor coaching en evalueren. Leraren die al een functioneringsgesprek hadden, ervaren dit als positief. Het is alsnog minder een middel om de individuele of collectieve deskundigheid aan te sturen.

Dat de deskundigheidsbevordering niet gevat is in een geëxpliciteerd en gefaseerd traject dat ook voorziet in een zorgvuldige selectie, ondersteuning, begeleiding, opvolging en bijsturing, weegt op de doeltreffendheid van het professionaliseringsbeleid om van een vernieuwing een routine te maken. De zorgwerking is enigszins een uitzondering want hiervan zijn er effecten op afdelings- en op schoolniveau die zich vertalen in meer gelijkgerichtheid en een meer kwaliteitsvolle aanpak. Exemplarisch is het gebruik van het digitale zorgsysteem.

Doordat de school, in functie van het ondersteunen van leerlingen of het verrijken van het aanbod, externe expertise inhaalt, mondt die inbreng indirect uit in een bredere deskundigheid. Teamleden verwijzen onder meer naar de gon-begeleiding, andere externe hulpverleners en de samenwerking met het secundair onderwijs voor techniek.

De kwaliteit van de deskundigheidsbevordering in vraag stellen, krijgt geen aandacht. Toch ervaart de inspectie dat het team openstaat voor de externe beoordeling en vaststellingen ter harte neemt.

Er heerst een sterke ontwikkelingsdynamiek en het team wil dingen uitproberen. De school speelt in op hedendaagse tendensen en gaat hierbij in beginnende mate proactief om met de verwachtingen van de buitenwereld. Een aantal acties ontstaan onder teamleden zelf, wat hun vernieuwingsbereidheid aantoont.

Op dit moment lopen professionaliseringsinitiatieven voor techniek, voor het technisch gebruik van digitale borden en voor aspecten van de zorgwerking.

4.2 Welzijn

De resultaten van de controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag.

4.3 Evaluatie

4.3.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doeltreffendheid, ontwikkeling.

Motivering

Voor beide afdelingen vervolledigen de toetsen van het kind- en leerlingenvolgsysteem de beeldvorming. Het team hanteert een voor alle teamleden toegankelijk digitaal instrument voor een meer doeltreffende werking van de evaluatiepraktijk.

In beide onderwijsniveaus screenen de groepsleraren het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen. In het lager onderwijs bevraagt het team jaarlijks de leerlingen zelf hierover, ook met de afname van het sociogram.

In de kleuterafdeling is de evaluatie gebaseerd op doelgerichte observaties. De leraren leveren structurele inspanningen om de totale persoonlijkheidsontwikkeling van kleuters doeltreffend op te volgen om zo veel mogelijk te komen tot een kleuterspecifiek aanbod.

Vanuit een streven om doelgericht te evalueren, gebruiken de leraren een schooleigen document om de vorderingen periodiek in kaart te brengen. De leraren voeren klasobservaties uit die de competenties of mogelijke 'probleemgebieden' leeftijdsgebonden screenen. De SES-leraar hanteert vervolgens een diagnostische screeningslijst voor kleuters die voor een competentie uitval vertonen. Deze observaties worden in spelvorm afgenomen en de hieraan gekoppelde actieplannen maken het mogelijk om de kleuter verder concreet op te volgen en te laten groeien.

In de lagere afdeling is de doelgerichtheid van de evaluatiepraktijk sterk gerelateerd aan en wisselend per leergebied. Voor de leergebieden Nederlands, Frans, wereldoriëntatie en wiskunde zijn de toetsen van het onderwijsleerpakket bepalend. De leraren vertrouwen erop dat er voldoende congruentie is tussen de evaluatieopgaven en de leerplandoelen. De evaluatiepraktijk voor muzische vorming is eerder zwak. Voor de evaluatie van meer complexe vaardigheden ontbreken richtlijnen die zorgen voor gelijkgerichtheid en onderlinge afstemming. De invulling ervan wordt overgelaten aan de leraren en wordt in mindere mate aangestuurd en opgevolgd. Voor lichamelijke opvoeding verwijst de evaluatie naar een cijferpunt dat staat voor inzet en competentie.

Hoewel de school in het aanbod expliciet aandacht heeft voor de leergebiedoverschrijdende eindtermen ICT en leren leren, ontbreekt iedere vorm van formele evaluatie en rapportering. De evaluatie van de sociale vaardigheden zit deels vervat in het waardenrapport.

De rapporteringspraktijk stemt niet overeen met de schoolvisie die de brede ontwikkeling vooropstelt. Bovendien ontbreekt een verklarende oudernota voor een goed begrip van het leerlingenrapport.

Met een geïntegreerd BaSo(basis-/secundair onderwijs)-proces doelt de school, in samenwerking met het CLB, op de continuïteit van zorg bij de overstap naar het secundair onderwijs. Ouders en leerlingen worden betrokken bij de opmaak van de BaSo-fiche. Met deze fiche wil de school een beeld geven van de totale persoonlijkheidsontwikkeling van kind. Ze zet naast beperkingen ook mogelijkheden, vaardigheden en belangstellingspunten van de leerling in de verf.

Evaluatiegegevens zijn voorwerp van bespreking tijdens het multidisciplinaire overleg en tijdens formele, kindbetrokken oudercontacten. In de lagere afdeling zijn er afspraken over de communicatie van evaluatiegegevens met de leerlingen.

De evaluatiepraktijk was nog geen onderwerp van een expliciete zelfevaluatie op schoolniveau.

De zorgcoördinator verwerkt de resultaten van de netgebonden eindtoetsen tot een beknopt overzicht op schoolniveau met de aanduiding van sterke en mindere sterke domeinen. Deze resultaten worden besproken met het hele team maar ze leiden nog niet tot een voldoende diepgaande analyse op langere termijn en vanuit de opgelegde referentiekaders.

Het team wil, met behulp van een nog te ontwikkelen outputmodule van het digitale zorgsysteem, de resultaten van het leerlingvolgsysteem op schoolniveau in kaart brengen om tendensen over de jaren heen te analyseren en te interpreteren.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Behalve de directeur ondersteunen structureel verankerde coördinatiefuncties en overlegstructuren, alsook de teamleden met informeel gedelegeerde taken die soms onderwijsinhoudelijk, maar vooral organisatorisch van aard zijn, het interne leiderschap. Een professioneel open en hecht team, waar leraren elkaar ondersteunen en verantwoordelijkheid nemen en waar de directeur tussen het team staat, versterkt het gedeeld leiderschap.

De in dit ambt niet voltijds werkende directeur is voor 8 uur actief als coördinerende directeur van de scholengemeenschap. Bovendien geeft hij 2 SES-lestijden ondersteuning op kindniveau. Dit alles maakt dat het niet altijd eenvoudig is om zich te richten op de kerntaken. Een breed middenkader om een doeltreffend beleidsvoerend vermogen te ondersteunen, ontbreekt.

Het zijn vooral de directeur en de zorgcoördinator die de schoolwerking onderwijsinhoudelijk richten en aansturen. Dit gebeurt minder uitgesproken voor de kleuterafdeling waar de autonomie van de leraren sterk weegt. Het beleid vertrouwt er op de deskundigheid van de leraren. Toch missen de leraren een meer doelgerichte aansturing en ondersteuning van het beleid. Op schoolniveau ontbreekt het aan een cultuur waarbij op basis van resultaatgerichte afspraken ook voldoende aandacht is voor de opvolging daarvan.

Het team is vrij ervaren, werkt met veel inzet en schuwt de vernieuwingen niet. Dat bewijst onder meer het vrij ruime prioriteitenplan dat de schoolwerking richt. Het team is betrokken bij de prioritering. Het is wel nog geen gewoonte om verwijzend naar de schoolvisie en eventuele maatschappelijke verwachtingen, keuzes te maken en uiteindelijk slechts te investeren in een beperkt aantal, haalbare vernieuwingen of bijsturingen.

De school profileert zich als een kleine school waar iedereen iedereen kent en met veel zorg voor de kinderen. Het teruglopende leerlingenaantal, wat overigens ook geldt voor de meeste scholen van de scholengemeenschap, baart het team zorgen. Het dwingt de school om almaar meer activiteiten en lessen aan te bieden in combinatiegroepen. Een proactieve werking uitzetten vanuit een schooleigen en gedragen visie ontbreekt.

Het werken met beleidsplannen zoals voor zorg en GOK/SES dragen over het algemeen bij tot een gedeelde visie en een gelijkgerichte werking. Het eigen opvoedingsproject is eerder een document. Het is geen levend instrument waaraan het team belangrijke keuzes kan aftoetsen om de schoolpraktijk in de Willibrordschool te richten.

Er is minder aandacht voor gezamenlijke visievorming vanuit de opgelegde referentiekaders. Verscheidene acties waarin het team de laatste jaren investeerde, verwaterden. In dat geval missen ze de nodige diepgang om de vernieuwing duurzaam te maken, te borgen zodat ze een routine, een vanzelfsprekendheid wordt. Dit komt door het gebrek aan een transparant traject dat vanuit concrete doelen, gefaseerd voorziet in initiatieven rond visievorming zodat iedereen overtuigd is van de 'noodzaak'. Organisatorische en procesmatige afspraken over ondersteuning, begeleiding, coaching, opvolging en bijsturing zijn hierbij essentiële pijlers.

De besluitvorming is zo veel mogelijk gericht op een consensus. De maandelijkse teamvergadering is daar het forum voor. Blijkt dat deze bijeenkomsten minder volgens goede vergadergewoonten en dus minder doeltreffend verlopen. Ze lopen veelal uit, er gaat relatief veel tijd naar organisatorische aspecten en er is minder evenwaardige aandacht voor de kleuterafdeling. Bovendien worden agendapunten al eens afgesloten zonder duidelijke afspraken of beslissingen. Ondanks de mogelijkheid tot inspraak, brengen de teamleden niet of nauwelijks agendapunten aan. Het ontbreken van een middenkaderoverleg, om vooraf al zaken uit te klaren, werkt deze problematiek in de hand.

Het team hecht veel belang aan een goede relatie met ouders en streeft naar een drempelverlagende werking. De school kan terugvallen op een ouderraad. Verder neemt ze heel wat initiatieven om ouders te betrekken en te informeren bij en over de ontwikkeling van hun kind en bij klas- en schoolactiviteiten. Naast de traditionele oudercontactmomenten hanteert de school een elektronisch informatiesysteem voor ouders.

De school probeert zicht te krijgen op de kwaliteit van haar onderwijs. Ze doet dat via observaties, tests en toetsen van leerlingen. Ze participeert aan een centrale koepelgebonden toets, ze bevraagt leerlingen en ouders en tracht een beeld te krijgen van de prestaties van haar leerlingen in het vervolgonderwijs. De analyses van deze resultaten gebeuren nog niet intentioneel met het oog op de afbakening van prioriteiten die binnen een meerjarig beleid een trajectmatige uitvoering krijgen. Uit documentanalyse blijkt dat de interpretatie van allerlei bevestigingen of noden nog meer kritisch kan gebeuren en benut kan worden om de onderwijskwaliteit van de Willibrordschool te richten.

Er is een impliciete aanzet tot een talenbeleid. De school neemt initiatieven om het talige leerproces van de kinderen te ondersteunen zoals de invoering van vernieuwde onderwijsleerpakketten voor Nederlands en Frans met aandacht voor mondelinge communicatie. Tevens neemt de school initiatieven voor leesbevordering en een brede opvolging van de talige ontwikkeling van de kinderen.

Inzake het SES-beleid wendt de school de daarvoor bedoelde lestijden in beide afdelingen op kindniveau aan. De school zette de SES-werking vrij recent uit in een beleidsplan. Dat bepaalt, vanuit context- en inputgegevens, doelstellingen op school-, leerkracht- en leerlingniveau. Deze doelen zijn uitgewerkt in acties waar het team nu werk van maakt. Hierbij neemt de school nog enkele acties van de vorige cyclus mee. De acties komen alle kinderen te goede.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het nastreven van de ontwikkelingsdoelen in de kleuterafdeling en het bereiken van de eindtermen bij zo veel mogelijk leerlingen in het lager onderwijs.
- In de kleuterafdeling: het aanbod vanuit intentionele planningsdocumenten, het klasmanagement en de brede opvolging van de competenties van kleuters op basis van de ontwikkelingsdoelen.
- Het verzamelen en verwerken van leerlingresultaten en observatiegegevens in de kleuter- en de lagere afdeling als basis voor differentiatie, remediëring en verbeteracties binnen het leergebied Nederlands.
- De inspanningen voor het domein lezen en meer bepaald voor leesbevordering en leesplezier.
- De aandacht voor het domein techniek.
- De initiatieven voor het gradueel afstemmen van het aanbod van wereldoriëntatie in de lagere afdeling.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De initiatieven voor de professionalisering om de doeltreffendheid van de zorgwerking te verzekeren.
- De brede en systematische opvolging van de kleuters.
- De evaluatiepraktijk voor een aantal leergebieden in de lagere afdeling.

Wat betreft het algemeen beleid

- De openheid en de inzet van het team en de directeur om samen school te maken. Het brede en gedragen interne leiderschap.
- De goede teamsfeer en samenwerking die de collegialiteit en het spontane overleg bevorderen.
- De schoolinspanningen om een positieve samenwerking en een goede communicatie met ouders uit te bouwen.
- Het groeiende besef dat interne kwaliteitszorg belangrijk is voor voortdurende kwaliteitsverbetering, de dataverzameling en de aanzet tot analyse en interpretatie die daarop wijzen.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Nog meer investeren in de leerplanstudie om te komen tot een ondersteunend en reflectief gebruik van leerplannen.
- Voor wereldoriëntatie in de lagere afdeling: bewaken van de volledigheid van het aanbod en van de doorgaande lijn en de evaluatie- en rapporteringspraktijk.
- Het klasmanagement in de lagere afdeling optimaliseren want dat leidt nog niet in alle groepen tot een stimulerende leeromgeving.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Vanuit visievorming de evaluatiepraktijk bijsturen en verbreden door afspraken te maken over de evaluatie van de leergebiedoverschrijdende eindtermen en over de evaluatie van complexere vaardigheden binnen alle leergebieden.
- De deskundigheidsontwikkeling meer organiseren vanuit een visie en een langetermijnplanning en afstemmen op de prioriteiten of de behoeften van de school. Kansen voor interne expertisedeling meer benutten.

Wat betreft het algemeen beleid

- Met het leerplan als referentiekader op teamniveau kritisch reflecteren over onderwijsprocessen en het eigen didactisch handelen om te komen tot visievorming.
- Het pedagogisch project een eigentijdse en gedragen invulling geven zodat het een krachtige leidraad wordt voor de opvoeding en het onderwijs in de Willibrordschool.
- Het traject bij vernieuwingen sterker onderbouwen vanuit visievorming, afspraken, ondersteuning en opvolging en uitgezet in een tijdspad, zodat de vernieuwing niet verwatert, maar routine wordt.
- Gelet op de multiële invulling van het directieambt de oprichting van een gedelegeerd middenkader overwegen.
- De doeltreffendheid van de vergaderingen verhogen en komen tot een daadkrachtige besluitvorming.
- Het kritisch vermogen versterken om de vele data te gronde te analyseren en te interpreteren.

7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG

7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen':

GUNSTIG

voor **kleuteronderwijs** en **lager onderwijs**.

7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de overige erkenningsvoorwaarden:

GUNSTIG

Namens het inspectieteam	Voor kennisname
Ann Schelfhout de inspecteur-verslaggever	Naam: het bestuur of zijn gemandateerde
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling	